

Sygn. akt IV KK 519/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Ewa Sokołowska

w sprawie T. K.

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 14 lutego 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 14 września 2015 r., sygn. akt XVI K (...),

**uchyla wyrok w zaskarżonej części utrzymującej w mocy
orzeczenie z pkt. 4 wyroku Sądu Okręgowego i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 marca 2013 r.
(sygn. akt II K 174/13) T. K. uznany został za winnego tego, że pomiędzy 22

stycznia 2013 r. a 23 stycznia 2013 r. w Z. zabrał w celu przywłaszczenia, z ogródków działkowych „P.”, wózek, drabinę metalową oraz stół do maszyny marki „S.” o łącznej wartości 270 zł, na szkodę H. C., tj. występkę z art. 278 § 1 k.k., za który na mocy tego przepisu wymierzono mu karę roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu wskazanej przez sądowego kuratora zawodowego nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym.

Wyrok ten uprawomocnił się bez zaskarżenia.

Z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247), Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z dnia 28 lutego 2014 r. (sygn. akt II Ko 24/14 - II K 174/13), na podstawie art. 50 ust. 2 przytoczonej ustawy - zamienił wobec skazanego T. K. opisaną karę ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 marca 2013 r., na karę miesiąca ograniczenia wolności.

Wyrokiem z dnia 14 września 2015 r. (sygn. XVI K (...)) Sąd Okręgowy w K., rozpatrując prawomocne skazania T. K. wyrokami:

„I. Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 stycznia 2012 r. (sygn. akt II K 1335/11) za przestępstwo art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 24 października 2011 r. w Z. w trybie art. 335 k.p.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, zarządzoną do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 19 kwietnia 2013 r. (sygn. akt V Ko 962/13), kara ta została wykonana w okresie od dnia 24 września 2013 r. do dnia 24 marca 2014 r.;

II. Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 marca 2014 r. (sygn. akt. II K 174/13) za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w okresie od dnia 22 do dnia 23 stycznia 2013 r. w Z. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 34 § 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. na karę ograniczenia wolności 1 roku i 4 miesięcy polegającą na świadczeniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

III. Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 października 2013 r. (sygn. akt VII K 641/13) za następujące przestępstwa: z art. 278 § 1 k.k. popełnione w okresie od 2

do 3 września 2011 r. w Z. w trybie art. 335 k.p.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 279 § 1 k.k. zw. z art. 91 k.k. popełnione we wrześniu 2011 r. w Z. na karę 1 roku pozbawienia wolności, z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 17 stycznia 2013 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności i na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. i art. 85 k.k. na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat;

IV. Sądu Rejonowego w Z. z dnia 20 stycznia 2014 r. (sygn. akt II K 1141/13) za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniach od 22 do 23 sierpnia 2013 r. w Z. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

V. Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 maja 2014 r. (sygn. akt XVI K 204/13) za przestępstwo z art. 280 § 2 k.k., art. 275 § 1 k.k., art. 276 § k.k. i art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 10 września 2013 r. w B. na karę 3 lat pozbawienia wolności, za przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach 8 i 9 września 2013 r. w Z. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 62 ust. 1 w zw. z 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 10 września 2013 r. w B. na karę 1 miesiąca pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w nieokreślonym dniu w sierpniu 2013 r. w Z. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 91 § 2 k.k. na karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 10 września 2013 r. do dnia 24 września 2013 r.” –

– orzekł:

1. na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, że w niniejszej sprawie mają zastosowanie przepisy kodeksu karnego obowiązującego przed zmianami wprowadzonymi w/w ustawą,
2. uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego T. K. w punkcie 4 i 5 wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 października 2013 r. (sygn. akt VII K 641/13),
3. na podstawie art. 85 k.k., 86 § 1 k.k. w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 stycznia 2012 r. (sygn. akt. II K 1335/11), opisaney w punkcie 1 wyroku i Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30

października 2013 r. (sygn. akt. VII K 641/13), opisanej w punkcie 1 i 2 wyroku - wymierzył skazanemu T. K. karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

4. na podstawie art. 85 k.k., 86 § 1 k.k. i 89 § 1 i § 1a k.k. w miejsce kary ograniczenia wolności i kary pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 marca 2013 r., sygn. akt II K 174/13, opisanej w punkcie 1 i Sądu Rejonowego w Z. z 30 października 2013 r., sygn. akt VII K 641/13, opisanej w punkcie 3 - wymierzył skazanemu T. K. karę łączną roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

5. na podstawie art. 85 k.k., 86 § 1 k.k. i 91 § 2 k.k. w miejsce kary pozbawienia wolności i kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Z. z dnia 20 stycznia 2014 r. (sygn. akt. II K 141/13), opisanej w punkcie 1 i Sądu Okręgowego w K. Rejonowego dnia 19 maja 2014 r. (sygn. akt. XVI K 204/13) opisanej w punkcie 5 – wymierzył skazanemu T. K. karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

6. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności określonej w punkcie 3 niniejszego wyroku zaliczył okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach od 24 września 2013 r. do 24 marca 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 1335/11,

7. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności określonej w punkcie 5 niniejszego wyroku zaliczył okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach od 10 września 2013 r. do dnia 24 września 2013 r. w sprawie o sygn. akt XVI K 204/13.

Orzeczenie to było prostowane kilkakrotnie, a finalnie – czego dotąd nie ujęto w orzeczeniu – przez Sąd Apelacyjny w (...) przez wskazanie, że „opisany w części wstępnej jako drugi wyrok jest wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy w Z. w dniu 1 marca 2013 roku”.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy, zarzucającej obrazę prawa materialnego i procesowego w zakresie zaliczenia okresów pozbawienia wolności na poczet kary oraz rażącą niewspółmierność kar łącznych, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 7 w ten sposób, że zaliczył dodatkowo skazanemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności określonej w punkcie 5 również okresy od dnia 24 marca 2014 r. do dnia

24 maja 2015 r. oraz od dnia 24 maja 2015 r. do dnia 21 stycznia 2016 r. W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Od powyższego prawomocnego wyroku, w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie o karze łącznej orzeczonej w pkt. 4, kasację w trybie art. 521 k.p.k., wniosł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając temu rozstrzygnięciu „rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na tym, że Sąd Apelacyjny w (...) przeprowadził w sposób wadliwy kontrolę odwoławczą i rozpoznając apelację obrońcy skazanego nie przekroczył z urzędu granic środka odwoławczego, niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych zarzutów i wpływu uchybienia na treść wyroku i utrzymał w mocy rażąco niesprawiedliwe orzeczenie Sądu Okręgowego w K., które wydane zostało z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego, tj. art. 410 k.p.k. i art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), polegającym na pominięciu przez ten Sąd wynikających z materiału dowodowego istotnych okoliczności sprawy, niezbędnych dla prawidłowego orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, co skutkowało wadliwym połączeniem kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 października 2013 r., o sygn. akt VII K 641/13, z karą 1 roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 marca 2013 r., o sygn. akt II K 174/13 i orzeczeniem kary łącznej w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji gdy już w dniu 28 lutego 2014 r. doszło na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 października 2013 r.) do zamiany przez Sąd Rejonowy w Z. orzeczonej kary 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności na karę 1 (jednego) miesiąca ograniczenia wolności, a więc na karę przewidzianą za wykroczenie.”

Podnosząc powyższy zarzut, Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny wniosł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie kasacji w jej granicach określonych przepisem art. 536 k.p.k. doprowadziło do stwierdzenia, że skarga ta jest oczywiście zasadna, co poświadcza opisany na wstępie stan sprawy. Wynika z niego jednoznacznie, że kontrolując zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej orzeczonej w pkt. 4, Sąd Apelacyjny przeoczył okoliczności leżące u podstaw tego rozstrzygnięcia, które powinien był uwzględnić z urzędu. Nie zauważył mianowicie, że jedna z kar objętych w tym punkcie karą łączną – kara ograniczenia wolności, została zamieniona w związku ze zmianą stanu prawnego, do którego doszło po uprawomocnieniu się wyroku skazującego T. K. na tę karę. Czyny zabronione stanowiące dotąd przestępstwo ze względu na wartość m.in. przedmiotu kradzieży, zostały w ustawie określone jako wykroczenie. Postępowanie w przedmiocie prawomocnych skazań za przestępstwo, w tej sytuacji, regulował przepis art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013.1247 ze zm.).

Sąd Najwyższy, na co słusznie wskazał Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, podkreślał na gruncie spraw, w których zastosowanie miał art. 50 przytoczonej ustawy, że kontrawencjonalizacja polega na zamianie kary orzeczonej za przestępstwo na karę przewidzianą za wykroczenie, w wypadku, gdy na skutek zmiany stanu prawnego czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo staje się wykroczeniem. Przy czym, co istotne, takie przekształcenie kary w żadnym razie nie zmienia faktu, że w dalszym ciągu mamy do czynienia z prawomocnym skazaniem za przestępstwo.

Oznacza to, że pomimo zamiany postanowieniem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 28 lutego 2014 r. wymierzonej T. K. kary roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczonej wyrokiem nakazowym z dnia 14 marca 2013 r., na karę miesiąca ograniczenia wolności, kara ta podlegała łączeniu z innymi karami, o jakich mowa w wyroku łącznym Sądu Okręgowego w K. Jednak, łączenie to – co pozostawało poza polem uwagi kontrolującego Sądu Apelacyjnego – musiało naturalnie uwzględniać nowy wymiar tej kary, czyli miesiąc, a nie – jak przyjęto w zaskarżonym apelacją wyroku Sądu I instancji – rok i 4 miesiące.

Mając to na uwadze należy skonstatować, że w istocie doszło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w kasacji Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, tj. nieuwzględnienia całokształtu materiału dowodowego sprawy oraz do orzeczenia kary łącznej rażąco niesprawiedliwej, gdyż wykraczającej poza dopuszczalne jej granice wynikające z art. 86 § 1 k.k. Jest oczywiste, że w żadnej znanej kodeksowi karnemu konfiguracji, połączenie kar roku pozbawienia wolności i kary miesiąca ograniczenia wolności nie może prowadzić do orzeczenia kary łącznej w wymiarze roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Nie może więc budzić żadnej wątpliwości, że uchybienie to mogło, a wręcz wywarło istotny wpływ na treść zaskarżonej części wyroku Sądu Apelacyjnego.

W powyższej sytuacji powstała konieczność uchylenia zaskarżonego kasacją wyroku w omówionej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w celu wyeliminowania stwierdzonych, opisanych powyżej uchybień, przy niezbędnej kontroli wszelkich danych dotyczących opisanych skazań oraz koniecznym respektowaniu unormowań intertemporalnych i przepisów prawa materialnego przy wymiarze kary łącznej.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek kasacji, uznając, że skarga ta, wobec jej oczywistej zasadności, podlegała rozpoznaniu w trybie określonym przepisem art. 535 § 5 k.p.k.

r.g.